

Sofia Virta vihr ym.

Kirjallinen kysymys kustannustuen kohdentumisesta ja maksamisesta koronarajoituksista kärsineille yrittäjille

Eduskunnan puhemiehelle

Koronapandemia ja -rajoitukset ovat ajaneet monet suomalaiset yrittäjät vakavaan taloudelliseen ahdinkoon ja pahimmissa tapauksissa liiketoiminnan alasajoon. Valtiokonttorin myöntämä kustannustuki korvaa kuluja yrityksille, jotka ovat kärsineet julkisoikeudellisista, koronapandemian torjuntaan liittyvistä rajoituksista. Tuen kohdentumisessa ja sen maksamisessa yrittäjille kohtuullisen ajan sisällä myynnin menetyksestä on kuitenkin suuria ongelmia.

Kustannustukilaissa tietyt toimialat on rajattu kustannustuen ulkopuolelle, ellei yrittäjä kykene osoittamaan, että julkisoikeudelliset rajoitukset ovat vaikuttaneet suoraan yritykseen tai sen keskeiseen asiakaskuntaan. Kustannustukea haettaessa yrittäjä ei voi lähettää liitteitä hakemuksen mukana, vaan kustannustuki haetaan sähköisesti Valtiokonttorin oman järjestelmän kautta. Yrittäjän tulee 500—800 merkillä selvittää, miksi yritys olisi oikeutettu kustannustukeen, vaikkei sen toimiala kuulu kustannusten piiriin.

Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa useat koronarajoituksista kärsineet yritykset ovat jääneet ilman kustannustukea tai tuen maksaminen on viivästynyt merkittävästi. Esimerkiksi yritykset, joiden kokonaismyynnistä turistimyynti kattaa merkittävän osan, ovat kärsineet Suomen asettamista maahantulorajoituksista. Myös vahvat etätyösuositukset ovat johtaneet siihen, että kivijalkaliikkeiden myynti on romahtanut. Valtiokonttorin päätös kustannustuen myöntämisestä on kuitenkin ollut tällaisten yritysten kohdalla kielteinen, vaikka rajoituksista on koitunut selvää haittaa yritysten liiketoiminnalle.

Tilanne on epäreilu, sillä yritykset eivät voi kustannustukihakemuksen yhteydessä jättää liitteenä esimerkiksi myyntivertailua kassaraporteista tai muita dokumentteja, jotka osoittavat, että rajoitukset ovat kohdistuneet suoraan yritykseen tai sen keskeiseen asiakaskuntaan. Ainoaksi mahdollisuudeksi jää korjausvaatimuksen tekeminen. Valtiokonttorin oikaisuvaatimusten käsittelyaika on kuitenkin tällä hetkellä 5—6 kuukautta. Ottaen huomioon, että kustannustuen hakuaika 1.6.2021 ja 30.9.2021 väliselle ajalle oli tammikuu 2022, on monen yrityksen mahdollista saada kustannustukea vasta noin 12 kuukautta myynnin menetyksen jälkeen.

Jos tuen hakua ja maksuaikaa ei pystytä merkittävästi jouhevoittamaan, on vaarana, että yhä useampi yritys ajautuu konkurssiin ja syntyy hyvin paljon samanlaista välinputoajuutta ja katkeruutta kuin 1990-luvun lamassa. Tämä olisi paitsi valtava henkilökohtainen tragedia monelle yrit-

Kirjallinen kysymys KK 54/2022 vp

täjälle myös kestäväntöntä Suomen taloudelle. Yritykset luovat työpaikkoja ja elinvoimaa sekä ylläpitävät hyvinvointivaltion palveluja.

Koronan jälkihoidossa tulee entisestään korostumaan kestävä talouskasvu, joka ei ole mahdollista ilman suomalaisia yrityksiä. Siksi on tärkeää kohdentaa kustannustukea aidosti niihin yrityksiin, joita koronarajoitukset ovat vaurioittaneet, ja pitää huolta niistäkin yrittäjyyden toimialoista, joilla ei ole vahvaa edunvalvontaa puhumassa puolestaan, investoivia ja uusia yrityksiä unohtamatta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten varmistetaan, että kustannustuki kohdentuu tosiasiallisesti niihin yrityksiin, joiden liiketoimintaa koronarajoitukset ovat vaikeuttaneet ja

miten varmistetaan, että tuki tavoittaa yrittäjät kohtuullisen ajan kuluessa myynnin menetyksestä?

Helsingissä 16.2.2022

Sofia Virta vihr
Satu Hassi vihr
Pirkka-Pekka Petelius vihr
Noora Koponen vihr
Hanna Holopainen vihr